

miljø AVISEN

NR. 2 | JUNI 2015

**Lyst hoved med
grøn bundlinie** SIDE 2

**Igen et godt år for den
grønne udvikling i Albertslund** SIDE 4

Lyst hoved med grøn bundlinie

LED-lyskildevirksomheden ProLys ApS med Mike Andersen i spidsen skaber massiv elbesparelse – og eksplosiv vækst.

Af Christian Oxenvad, energirådgiver,
Albertslund Forsyning

Albertslundfirmaet ProLys ApS er siden 2007 eksploderet i omsætning og i antal af medarbejdere. Resultaterne er klare: Mangedoblet salg af kvalitets-LED-pærer med høj energieffektivitet fra salgskontoret i Hersted Industripark og en fleksibel industriproduktion i Kina. Indehaver Mike Hjort Andersen deler her ud af sine erfaringer med vellykket grønt iværksætteri.

Passion for Albertslund

CEO Mike Hjort Andersen er passioneret Albertslund-dreng. Han er født i Horsens, men har gennem mange år været bosat i kommunen og har haft firma her siden 2007. Han har altid været rigtigt glad for at både bo og arbejde her - hans familie med to børn bor her, og han løbetræner selv på kommunens mange stier hver dag. Hans jyske dialekt skinner svagt igennem, og man kommer til at tænke på jysk købmandsskab, når man lytter til hans energiske talestrøm.

Fra køkkenbord til multinational vækst i miljøteknik

Den første årsomsætning var på 278 kr. - nu er tallet et pænt tocifret millionbeløb. Den elektronik- og merkonomuddannede iværksætter har været banebrydende på dansk produkt- og markedsudvikling af LED-lyskilder, så hans ProLys/Sunflux-lyskilder kan på en gang levere

Stifter af ProLys ApS Mike Andersen med en af sine nye filament-LED-pærer, der udsender over 100 Lumen pr. Watt elforbrug og det i en meget høj såkaldt 'RA-værdi', dvs. særligt god lyskvalitet. Det har store kunder som Flügger og DR-byen for længst opdaget.

kunstlys i langt bedre kvalitet end standardvarerne fra de store udenlandske koncerner - og kan samtidig skære elforbruget helt ned. ProLys' lyskilder er i modsætning til de nu forældede 'sparepærer' kviksvølvfri og overholder det såkaldte RoHS-direktiv. Derudover har firmaet en klar emballagepolitik.

Købmandsskab koblet på pionerånd

Den nationalpolitiske dagsorden hedder vækst og iværksætteri. I Albertslund har ProLys ApS for længe siden grebet den bold og koblet

krav til energieffektivitet sammen med ønsket om at levere kvalitetslyskilder. Drivkraften er ønsket om at skabe en god forretning, men hvis mange fluer kan slås med et smæk, er Mike Andersen glad: "Jeg opdagede, at de store lyskildekonzerner var for langsomme, og jeg så tidligt, at moderne rå 'High power-dioder' med høj virkningsgrad og ditto lyskvalitet kunne blive til en forretning, hvis jeg satte ind med prisbillig kinesisk produktion koblet på websalg uden mellemlid - og i høj grad med dansk kravspecifikation og produktudvikling".

SIDE 2 Lyst hoved med grøn bundlinie

SIDE 4 Igen et godt år for den grønne udvikling i Albertslund

SIDE 5 Kalkmørtel er vejen frem

SIDE 6 Nu må virksomheder selv genanvende emballage

SIDE 7 Hvordan bygger man bæredygtigt?

SIDE 8 Kort nyt

SIDE 9 Nye udbudscontrakter på vej

SIDE 9 Start din egen virksomhed

SIDE 10 Virksomhedsprisen 2015 går til ... E&P Service A/S

SIDE 11 Affaldskampagne 2015 - Optimal sortering af affald fra kantiner

SIDE 12 Godt håndværk - få styr på affaldsreglerne

Høj 'RA-værdi' er kodeordet

Mike har et helt særligt forhold til den såkaldte 'RA-værdi', der fortæller, hvor mange % af de synlige farver en lyskilde kan gengive. Høj RA-værdi og samtidig høj el-effektivitet er den tekniske udfordring med LED, og her har firmaet været tidligt ude, ved forfatteren af denne artikel, der har formidlet viden om lavenergilyls i mange år.

Fra en til otte ansatte til ...

At fremtiden hed energieffektivitet var kendt af mange, da Prolys ApS startede op på kun 8 m² hjemme i Galgebakken i 2007. I dag skal der over 1.100 m² til for at huse lager, kontor, webshop og pakkeri i de lejede lokaler i Industriparken, og der regnes med fortsat vækst, så firmaet står igen foran en flytning. Der beskæftiges syv faste medarbejdere samt tre-fire fleksible foruden fire i Kina - og flere jobmuligheder er på vej, oplyser Mike Andersen: "Vi forventer fortsat øget vækst" og slutter glad med ordene: "- nu er vores kunder ikke alene private slutbrugere, men også Mærsk, Flügger og DR-byen".

Elbesparelser behøver ikke være kedelige eller lig med dårligt kunstlys. Prolys' vækst går nu så stærkt, at der nu for sjette gang på otte år skal skiftes til større lokaler.

Udviklingen af lyskilder kræver bunker af research, men i en global verden kan en GreenTech-virksomhed ligeså godt bo i Hersted Industripark i Albertslund, Danmark som i USA eller Frankrig.

” Jeg opdagede, at de store lyskilde-koncerner var for langsomme, og jeg så tidligt, at moderne rå 'High power-dioder' med høj virkningsgrad og ditto lyskvalitet kunne blive til en forretning

FORSKELLIGE NAVNE – SAMME VIRKSOMHED

Prolys.dk ApS er Online Handelsselskab

SunFlux ApS er det internationale handelsselskab og brand, med kontorer i Danmark og Kina

Professional LED System ApS er handelsselskabet for import/eksport DK og b2b salg

Det har i flere år været nemt at lave energieffektive LED-lyskilder, men også at få dem til at levere det høj kvalitets-lys, de fleste skandinaver forbinder med 'godt varmt lys', har været en udfordring. Det er her, at kernen i Prolys' markeds- og produktudvikling ligger.

Kunstlyskilders tekniske egenskaber kan i korte træk beskrives således:

RA-værdi: Den % del af det synlige lys, som en lyskilde kan gengive. RA over 90 % er godt.

Kelvin: Farvetemperatur. Dagslys på en vinterdag er 5-6.000 Kelvin. Glødepærellys er 26-2700 Kelvin.

Lumen: Den lysmængde en lyskilde udsender.

Lumen/Watt: Effektivitet. Lumen/Watt over 100 er meget effektiv. En glødepære giver ca. 15.

Igen et godt år for den grønne udvikling i Albertslund

Det viser kommunens grønne regnskab, som er nu færdigt. Regnskabet opgør blandt andet el- varme- og vandforbruget i kommunen fordelt på boliger, virksomheder og kommunens bygninger. Aldrig har miljøpåvirkningerne været så lave.

Af Rasmus Bertelsen og Niels Ringlebjerg, ansvarlige for Albertslund Kommunes grønne regnskab

Når det er sagt, så skal det også tilføjes, at miljøpåvirkningerne skal reduceres meget mere, hvis Albertslund skal nå sine ambitiøse miljø- og klimamål. Vi skal for eksempel spare energi svarende til knap 10.000 Mwh hvert år frem til 2020. Omregnet svarer det til 2 % af byens nuværende energiforbrug hvert år.

Udviklingen kort fortalt

I 2014 har det grønne regnskab været præget af både den lokale og nationale udvikling. I Albertslund er vi gode til det med miljøet, og vi bliver stadig bedre. Men der er også en række udefrakommende faktorer som temperaturudsving, grøn energiproduktion og en motorvejsudvidelse, som tydeligt kan ses i tallene.

Fjernvarmeforbruget er historisk lavt

Varmeforbruget i kommunens virksomheder har aldrig været lavere. I forhold til 2013 har vi set et fald på hele 14,6 %. Hovedårsagen er det rekordvarme år. Derfor skal tallet også korrigeres for at få et isoleret blik på de reelle varmebe-

sparelser. Efter en graddagskorrigering, altså en modregning af de unormalt varme dage, ses et fjernvarmeforbrug, der er faldet 2,8 %. Dette fald skyldes i høj grad de energispareprojekter, som virksomhederne har gennemført.

Naturgasforbruget er steget

12,4 % må betegnes som en kraftig stigning i virksomhedernes naturgasforbrug. Forklaringen skal findes i et øget forbrug til industrielle processer. På den måde vil udviklingen i det grønne regnskab ofte afspejle erhvervsaktiviteten i kommunen – enten de generelle erhvervsaktiviteter eller de energiforbrugende aktiviteter hos enkelte virksomheder.

Virksomheder bruger nu mere vand

Vandforbruget i kommunens virksomheder er steget 1,9 % i forhold til 2013. Det svarer til 3.111 m³. Det højere forbrug kan, ligesom naturgasforbruget, afspejle øget erhvervsaktivitet. Blot en enkelt virksomhed, som bruger meget vand i deres produkter eller til produktionen af dem, vil få det samlede vandforbrug til at stige. Virksomhederne har generelt opmærksomhed på den økonomiske gevinst ved vandbesparelser.

Mere grøn elektricitet betyder lavere CO₂ udledning

Kommunens CO₂ udledning er noget af det, vi har særligt fokus på at nedbringe. Her har 2014 også vist en rekordstor reduktion. Ud over det lave varme- og elforbrug i kommunen har regnskabet også nydt godt af, at elektriciteten i det danske elnet har været mere grøn. Derfor skal en stor del af den 32 % CO₂ besparelse, der er hentet siden 2006, tilskrives de udefrakommende faktorer, som grøn produktion af el og varme.

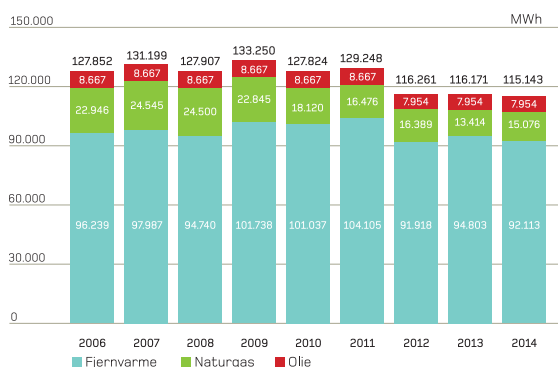
Biltrafikken er stadig vanskelig at nedbringe

Den samlede trafikmængde steg i 2014. Det kunne blandt andet mærkes på Herstedvestervej og Fabriksparken. Derimod var det lidt mindre trafik på Herstedøstervej. Forklaringen på den generelle stigning og ændringen i trafikken på de lokale veje skal findes i ombygningen af motorring 4. Under arbejdet kørte en del trafikanter ad andre veje, og efter arbejdets afslutning steg den gennemkørende trafik en smule. Ca. 40 % af trafikken i Albertslund er gennemkørende trafik på motorvejsnettet.

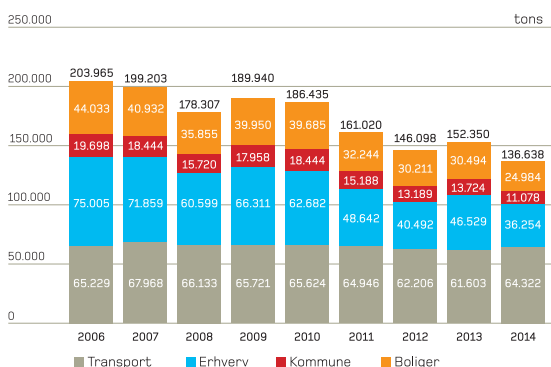
Læs mere

Du kan læse mere om dette og meget mere på Albertslund Kommunes digitale grønne regnskab: www.groentregnskab.albertslund.dk

Graddagskorrigeret varmeforbrug, erhverv 2006–2014

CO₂ udledning i Albertslund Kommune 2006–2014

Vil du vide mere om, hvordan din virksomhed kan bidrage til den grønne udvikling? Kontakt:

Christian Oxenvad,
Energirådgiver,
Albertslund Forsyning.
Tlf: 4368 6854.
Mail: christian.oxenvad@albertslund.dk

Kalkmørtel er vejen frem

Det skal være slut med cement i dansk nybyggeri! I hvert fald hvis det står til virksomheden KALK A/S, der producerer mørtel til 100 % genanvendelse. En Cradle to Cradle certificering skal sikre et produktsortiment, der kan genanvendes igen og igen til gavn for mennesker og miljø.

Af Sara Jörn, cradlepeople,
redigeret af Maria Brix Balle, Greve Kommune

Kalk, vand og sand. Det er alt, hvad mørtelprodukterne fra KALK A/S består af, og det giver mange fordele, fortæller Rasmus Jørgensen, direktør i Kalk A/S.

- Boliger bygget med kalkmørtel er langt mere holdbare og lettere at reparere. Der er ingen afgasning, hvilket er godt for indeklimaet, og i forhold til cement er kalkmørtel langt nemmere at fjerne fra murstenene, uden at de knækker, oplyser Rasmus Jørgensen. Et cementfrit byggeri åbner derfor muligheden for genanvendelse af såvel mursten som mørtel.

Sammen med Hans Holmstrøm, administrativ/teknisk chef i Kalk A/S, er Rasmus Jørgensen i gang med at gøre arkitekter, entreprenører og håndværkere rundt om i hele Norden opmærksomme på mulighederne i kalkmørtel i det byggede miljø. – Tiden er kommet til at bruge kalkmørtel i nybyggeriet, hvor cementmørtel i dag er det dominerende produkt. Vi vil være med til at skabe bedre bygninger, som vi i fremtiden ønsker at bevare, og samtidig vil vi blive bedre til at restaurere eksisterende bygninger nænsomt og bæredygtigt. Produkter der bidrager til, at bygningerne bliver fleksible, åndbare og ressourceeffektive, siger Rasmus Jørgensen.

En lukket cyklus

Egentlig har virksomheden altid været bæredygtig, da produkterne består af rene og naturlige råmaterialer. Da produkterne er baseret på kalk, hvilket er et rent råstof, så indgår nogle af komponenterne allerede i et biologisk kredsløb, hvor de kan nedbrydes og føres tilbage til naturen.

Visionen er, at produkterne også skal indgå i en teknologisk cyklus, hvor de kan renoveres, gen-

” *Tiden er kommet til at bruge kalkmørtel i nybyggeriet, hvor cementmørtel i dag er det dominerende produkt*

anvendes og forbedres, så de kan indgå i nye produkter. På den måde er der ikke behov for at indvinde så meget af kalken i undergrunden, og samtidig vil vi spare energi til produktion og transport af nye produkter.

– Innovation er ikke bare et spørgsmål om at opfinde nye tallerkner. Det er et spørgsmål om at se de nye anvendelsesmuligheder, der er for produkterne, og det arbejder vi løbende på, siger Hans Holmstrøm.

Blandt andet har KALK A/S i samarbejde med virksomheden 'Gamle Mursten' taget initiativ til

at udvikle kalkmørtler lavet af brugte kalkmørtler fra nedtagne huse.

-Vi skal til at genanvende den nedbrudte mørtel i vores produkter, for med den nye mørtel kan vores produkt genanvendes 100 %, fortæller Hans Holmstrøm.

Og umiddelbart ser det ud til, at satsningen ikke bare miljømæssigt, men også økonomisk har været frugtbar. Vi tror stadig på det, og det gør kunderne også, afslutter Hans Holmstrøm.

Nu må virksomheder selv genanvende emballage

Ændret lovgivning gør det muligt for virksomheder at bruge emballagen fra deres egne produkter igen og igen.

Af Signe Termansen,
Miljøvissamarbejdet

De seneste år har flere virksomheder vist interesse for at lave tilbagetagningsordninger for deres emballage, så de kan genanvende den. Det er der nemlig både penge og miljø i. Virksomhedernes interesse har givet Miljøminister Kirsten Brosbøl anledning til at ændre affaldsreglerne.

”Jeg vil ikke spænde ben for initiativer, der både kan spare virksomhederne for udgifter til nye materialer og mindske presset på klodens sparsomme ressourcer,” siger hun i en pressemeddelelse fra Miljøministeriet.

En kaffekapsels livscyklus

Én af de virksomheder, der var med til at sætte skub i lovgivningen, er kaffeproducenten Nespresso. Virksomhedens kaffe kommer i små aluminiumskapsler, og de er oplagte at genanvende, da aluminium med den rette behandling kan genanvendes i det uendelige. Genanvendelsen kræver tilmed kun 5 % af den energi, det kræver at udvinde aluminium ud fra naturen. I praksis fungerer Nespressos ordning sådan, at forbrugerne afleverer deres brugte kaffekapsler til et af de over 30 opsamlingspunkter i landet. Herefter bliver kapslerne omsmeltet og kan bruges til nye produkter.

Fra genanvendt pap til produkt

Ud over Nespresso er der flere virksomheder, der har genanvendelse på virksomhedsplanen. Én af dem er IKEA. I deres varehuse sker det indimellem, at kunderne efterlader emballagen, inden de bringer varerne hjem. Den efterladte emballage indsamles og sorteres til genanven-

Kassen fra IKEA's nye serie FJÄLLA er lavet i 80 % genbrugspap, som blandt andet stammer fra tidligere emballage.

Copyright: IKEA

delse. Størstedelen er pap, som kan blive til ny emballage og produkter såsom kasser, æsker og kontorartikler.

”Vi stræber efter at gøre så meget som muligt med så få ressourcer som muligt. Jo mere vi genanvender, jo mindre er presset på naturens ressourcer. Det giver både miljømæssigt og økonomisk rigtig god mening,” siger miljøchef Jonas Engberg til spørgsmålet om, hvorfor IKEA genanvender emballagen.

Bedre bundlinje

IKEA arbejder også med genanvendelse og cirkulær økonomi bredere set. I virksomhedens nuværende drift og produktion bliver defekte produkter repareret, restprodukter genbrugt, og der sorteres i gennemsnit ca. 90 % af affaldet i varehusene. Det har haft den effekt, at der på fire år er sparet 5,9 millioner kr. på de samlede årlige affaldsudgifter i Danmark. For hvert ton pap IKEA sorterer, sparer virksomheden ca. 500 kr., hvorimod det koster omkring 500 kr. for hvert ton usorteret affald, der brændes af.

Jonas Engberg understreger, at arbejdet med genanvendelse og cirkulær økonomi ikke blot er et miljøltiltag. Det handler om at bruge sine ressourcer optimalt, og det hænger derfor uløseligt sammen med det at drive forretning:

”Hvis vi ikke sparer på de ressourcer, vi har brug for, ødelægger vi vores egen forretning på sigt. Ved at genanvende emballage får vi færre omkostninger, både fordi vi mindsker vores affaldsmængde, ikke skal bruge penge på nye materialer og er med til at reducere priserne på råmaterialer,” forklarer han.

Kom i gang

Når man som virksomhed skal genanvende sin emballage, skal man opfylde de regler, der står i affaldsbekendtgørelsen, og herunder skal man, inden man går i gang med at tilbagetage den brugte emballage, anmelde ordningen til Miljøstyrelsen. For nyligt er det desuden også blevet lovligt at tilbagetage brugte produkter, eventuelt sammen med emballagen.

FAKTA OM LOVGIVNINGEN:

- Fra april 2014 blev det lovligt for virksomheder at lave tilbagetagningsordninger for deres produkter med henblik på genanvendelse.
- Den 19. december 2014 ændrede Miljøminister Kirsten Brosbøl den nye lov til også at inkludere emballage.
- Virksomheder skal anmelde ordningerne til Miljøstyrelsen, inden de går i gang med at tage deres produkter eller emballage retur.
- Virksomheder skal altid sikre, at deres genanvendelige affald frasorteres til genbrug eller genanvendelse.

Hvordan bygger man bæredygtigt?

Energistyrelsen har udviklet to beregningsmodeller om bæredygtigt byggeri. Ved hjælp af dem er det nu muligt at vurdere et byggeris langsigtede virkninger både med hensyn til miljø og økonomi. Sådanne modeller har længe været efterlyst af byggebranchen.

Af Ole Lützen, Miljøvissamarbejdet

Byggeri og drift af bygninger belaster miljøet væsentligt, men der har manglet retningslinjer for, hvornår et byggeri er bæredygtigt. Med Energistyrelsens to nye beregningsmodeller og en publikation om bæredygtigt byggeri, er der nu skabt et grundlag for at vurdere et byggeri langsigtet i forhold til miljø og økonomi.

Vejen til et styrket byggeri

Beregningsmodellerne er en del af regeringens strategi for byggeri i Danmark. Strategien hedder *Vejen til et styrket byggeri i Danmark*, og blev lanceret i november 2014. Der er fem hovedindsatsområder:

- *Kvalitet i reguleringen af byggeriet*
- *Styrket konkurrence i byggeriet*
- *Effektivt offentligt byggeri*
- *Vækst på tværs af værdikæden*
- *Bæredygtigt byggeri*

Bæredygtigt byggeri er det område, hvorunder modellerne er udviklet.

Ressourceforbruget skal ned

Baggrunden for udvikling af modellerne kan findes i den befolkningstilvækst, der forventes globalt inden for de næste ti til tyve år. Samtidig forventes den globale middelklasse at vokse med omkring tre milliarder mennesker frem til 2030. Det medfører et stort behov for at øge antallet af bygninger i verden.

Derfor er det efter regeringens opfattelse nødvendigt at udvikle bæredygtige og konkurrencedygtige løsninger for byggeriet, så samfundet ikke i fremtiden står med unødvendige omkostninger og store miljøproblemer på grund af overforbrug af ressourcer.

Byggeriet er ressourcekrævende

Byggesektoren tegner sig for 40 % af det samlede materialeforbrug på verdensplan og bidrager på europæisk niveau med 20 til 35 % af de vigtigste negative klima- og miljøpåvirkninger, herunder CO₂-udledning, forsurening, næringsbelastning, vandforbrug og affaldsgenerering.

Beregningsmodel for miljøpåvirkninger – LCAByg

Til støtte for miljøvurderingerne har Energistyrelsen lanceret LCAByg (LCA: Life Cycle Assessment), som er et livscyklusberegning-værktøj. Med LCAByg kan et byggeris miljøprofil og ressourceforbrug beregnes. Informationer om bygningsdelene og eventuelt bygningens energiforbrug skal testes ind. Værktøjet tager sig automatisk af livscyklusberegningerne og samler resultaterne i en rapport.

De miljøpåvirkninger, der indgår i beregningerne, opstår i hovedtræk i forbindelse med fremskaffelse af råvarer, produktion af byggematerialer, energi- og ressourceforbrug ved drift og vedligehold samt ved bortskaffelse

og genanvendelse af bygningsdele og byggematerialer.

Beregningsmodel for totaløkonomien – LCCbyg

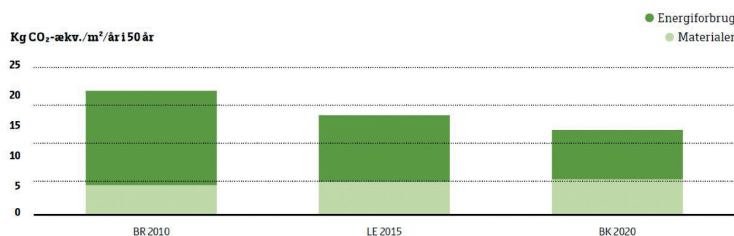
Energistyrelsen forudsætter, at hvis et byggeri skal være økonomisk bæredygtigt, skal der være balance mellem omkostninger og opnået kvalitet over bygningens levetid, men også den værdiskabelse, som bygningerne kan medføre – både i byggefasen og i driftsfasen - skal indregnes.

Til støtte for de økonomiske beregninger har Energistyrelsen udviklet et beregningsværktøj kaldet LCCbyg (LCC: Life Cycle Costing).

Med en totaløkonomisk beregning af byggeriets levetidsomkostninger bliver bygherren ifølge Energistyrelsen i stand til at vælge de løsninger, som på lang sigt giver den bedste balance mellem investering og kvalitet i forhold til anlæg, drift, renovering, energiforbrug m.m.

Find modellerne på www.ens.dk

Begge beregningsmodeller ligger frit tilgængelige på Energistyrelsens hjemmeside og vil blive videreudviklet i løbet af 2015. Der er også udarbejdet en tilhørende installationsguide og brugervejledning, som detaljeret beskriver, hvordan værktøjet anvendes. Derudover findes også en ny vejledning om bæredygtigt byggeri.

Kilde: Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet

Eksempel på global opvarmning for et typisk parcelhus fordelt på materialer og driftsenergiforbrug opført efter henholdsvis det gældende bygningsreglements krav (BR 2010), lavenergiklasse 2015 (LE 2015) og bygningsklasse 2020 (BK 2020). Beregnet for en periode på 50 år.

Kort nyt

Energieffektivisering i virksomhederne

Af landets 98 kommuner har 62 kommuner energispareaktiviteter, der retter sig mod erhvervslivet. Energistyrelsen har i samarbejde med Det Økologiske Råd undersøgt, hvilke - og hvor mange - aktiviteter kommunerne har i forhold til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder.

Af landets 98 kommuner har 18 kommuner flere målrettede typer af aktiviteter. 26 arbejder systematisk med udvalgte aktiviteter, 18 har sporadiske aktiviteter, mens 36 kommuner fortæller, at de ikke har aktiviteter rettet mod erhvervsvirksomheder i forhold til energieffektivisering. Aktiviteterne omfatter en bred vifte

af initiativer som fx tilbud om energirådgivning, informationsmøder, etablering af erfa-netværk, udvikling af værktøjer, kampagneaktivitet m.m.. Undersøgelsen peger på, at aktivitetsniveauet generelt er højest i hovedstadsområdet og i de store kommuner.

Kilde: Energistyrelsen, <http://www.ens.dk>

Billigere elektricitet fra solceller

Ifølge Energistyrelsen ventes produktionsomkostningerne på solcelleanlæg at falde med godt 40 procent hen mod 2030. Anlæggene

bliver mere effektive, samtidig med at de bliver billigere at producere. Det vurderes, at 1 kWh vil falde fra omkring 55-60 øre i 2015 til om-

kring godt 30 øre i 2030, og at prisen vil falde yderligere til omkring 25 øre hen mod 2050.

Kilde: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Elektronik bliver fri for skadelige ftalater

EU forbyder nu fire skadelige ftalater i elektronik efter en intensiv arbejdsindsats fra dansk side. Forbuddet træder i kraft i 2019 og gælder for alt elektronik.

De fire ftalater er klassificerede som reproduktionstoksiske 1B. Det betyder, at de kan skade fertiliteten og er mistænkt for at skade det ufødte barn. I 2007 udgjorde ftalater i kabler

og ledninger en sjettedel af den samlede mængde af ftalater i produkter på det europæiske marked.

Kilde: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Øgning af eksporten af energiteknologi med mere end 10 procent

Danske virksomheder, der producerer energiteknologi, eksporterede sidste år mere end nogensinde tidligere. I alt blev der eksporteret for

74,4 milliarder kroner. Det er en stigning på 10,7 procent i forhold til året før. Det er specielt eksporten af grøn energiteknologi, der er

i vækst. Til sammenligning steg den samlede vareeksport med 0,6 procent.

Kilde: Energistyrelsen, <http://www.ens.dk>

Lovstof i høring:

Ny bekendtgørelse om anvendelse af restprodukter, jord og sorteret bygge- og anlægsaffald

Miljøstyrelsen har sendt et udkast til ny bekendtgørelse om anvendelse af restprodukter, jord og sorteret bygge- og anlægsaffald i høring.

Ændringen i forhold til den gamle bekendtgørelse vedrører især regler for håndtering af PCB-holdigt byggeaffald. Der er høringsfrist

den 30. juni 2015. Materialet findes på <http://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/52518>.

Nye udbuds- kontrakter på vej

Albertslund Kommune fastlægger i foråret nyt EU-udbud for drift og vedligehold.

Af Gudrun Christensen, erhvervskonsulent, ph.d.

Albertslund Kommune udvikler i øjeblikket rammerne for et kommende udbud af drift og vedligeholdelse af kommunens ejendomme, der omfatter arbejder på bl.a. bygninger, installationer, tage og kloakker. Vi planlægger prækvalifikation og udbud i efteråret 2015.

Langstrakt proces

Der er ikke to udbud, der er ens, og kommunens forberedelse er omfattende. Forud for udbudsrunden ligger et grundigt analysearbejde og en politisk proces. Da værdien af kontrakterne

kommer til at ligge over EU's tærskelværdi, bliver arbejdet derfor udbudt på de vilkår, der fremgår af EU's udbudsdirektiv.

Hold øje med hjemmesiderne

Udbuddet annonceres på Albertslund Kommunes hjemmeside www.albertslund.dk, hvor alle kommunens udbud fremgår. Udbuddet vil også fremgå af udbud.dk, hvor du også kan søge efter forretningspartnere til at indgå i samarbejder og i fællesskab byde på opgaven. Her kan du også få dine kontaktoplysninger vist på siden med udbuddet, så andre leverandører kan tage kontakt til dig via telefon eller e-mail.

Albertslund Kommune vil efter sommer indbyde lokale virksomheder til et informationsmøde om det kommende udbud.

Miljø, bæredygtighed og sociale hensyn

Albertslund Kommune er kendt for sin grønne profil og den afspejles også i indkøbs- og udbudsstrategien. Miljø og bæredygtig udvikling er centralt, og udbuddet tilrettelægges miljøbevidst, samfundsansvarligt og rentabelt. Det kan derfor betale sig, at have fokus på miljøhensyn i produktionen eller at anvende miljørigtige produkter. Miljøcertificeringer understreger din virksomheds miljøprofil.

Start din egen virksomhed

Hvis du starter virksomhed, kan du få god brug for viden om støttemuligheder, investorer, kurser og lovgivning. Eller du kan få brug for råd og vejledning. Det får du gratis i Iværksætterhuset.

Brug Iværksætterhusets gratis startup-rådgivning, events, caféer og konsulenter. Få styr på forretningsplan, regnskab og lovgivning fra starten.

Få en aftale om et 1:1 møde med en rådgiver i Iværksætterhuset. Ring på telefon 3010 8080 eller book et møde på hjemmesiden: www.ivsh.dk.

Rådgiverne kommer ud i kommunerne. Du

kan booke et møde med konsulent Flemming Troelsen, der kommer til Albertslunds Jobhus i midtbyen to gange om måneden.

Du kan også deltage i startupmøder. Startupmøderne er for dig, som overvejer at starte egen virksomhed eller lige er kommet i gang. Møderne er gratis og giver dig viden og inspiration om det, du skal forholde dig til, når du starter egen virksomhed. Se de kommende datoer på Iværksætterhusets hjemmeside på www.ivsh.dk.

Kan du ikke komme til et arrangement i din egen kommune, kan du gå til et i en af de 25 andre kommuner i regionen.

Albertslund er et godt sted at starte

Albertslund Kommune kunne være stedet, hvor du skal etablere din virksomhed, eller hvor din virksomhed skal vækste. Vi har nem adgang til hele Sjælland og har erhvervslejebol til Storkøbenhavns bedste priser.

Kontakt en erhvervskonsulent i Én indgang, og vi hjælper dig med at finde stedet, der opfylder dine krav og formål.

Ring til Én indgang på telefon 4368 6800 eller skriv til erhverv@albertslund.dk.

Virksomhedsprisen 2015 går til .... E&P Service A/S

Albertslund Kommune har uddelt den årlige Virksomhedspris til E&P Service A/S på Smedeland for deres særlige indsats for at skabe varige job ved at tage ledige i løntilskud og praktik.

Af Lisa Overgaard, konsulent og
Gudrun Christensen, erhvervskonsulent

Albertslund Kommune uddeler hvert år en virksomhedspris til en virksomhed, som gør en særlig indsats for at fastholde eller ansætte mennesker, som har svært ved at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet.

Ny chance til ledige

E&P Service A/S har fået prisen for at tage ledige i løntilskud og praktik, og give de ledige en ny chance til at komme ind på arbejdsmarkedet. E&P Service A/S viser med sin ansættelsespolitik en rummelighed og et samfundsansvar, som kan inspirere andre virksomheder. Virksomheden arbejder med sociale klausuler og partnerskabsaftaler, og virksomhedens ledelse har fokus på social ansvarlighed, fx i forbindelse med offentlige udbudskontrakter.

E&P Service A/S er den lokale afdeling i Albertslund af koncernen Enemærke & Petersen A/S. E&P Service A/S tilbyder hoved- og totalentrepriser suppleret med specifikke kompetencer inden for restaurerings- og servicearbejder. Virksomheden løser stort set alle former for byggeopgaver med en høj grad af egenproduktion og fastansatte håndværkere som et grundlæggende element.

Rum til at hjælpe

"Vi ved, at det at være en del af en arbejdsplads, er vigtigt for at have et godt liv. I hvert fald for de fleste af os. Det mærker man især, når man mister fodfæstet på arbejdsmarkedet og kan få svært ved at komme ind igen," siger formanden for Albertslund Kommunes beskæftigelsesudvalg Helge Bo Jensen. - "Jeg lægger især mærke til, at borgere, som starter i løntilskud og

Jean Patrick Kayitare og Søren Knudsen fra E & P Service fik overrakt virksomhedsprisen 2015 af Steen Christiansen og Helge Bo Jensen fra Albertslund Kommune.

virksomhedspraktik, faktisk ansættes i ordinære stillinger i E&P Service A/S og at andre finder vej til nye jobs efter en tid hos virksomheden".

Tillid til mennesker

Borgmester Steen Christiansen, der netop har besøgt E&P Service A/S, finder at virksomheden er et fremragende eksempel for andre virksomheder: "Det er rart at møde en virksomhed, der tager et socialt ansvar - fra øverste ledelse til afdelingen her i Albertslund, hvor meget af virksomhedens praktiske arbejde folder sig ud. Når virksomheder bidrager til at få ledige med meget forskellige forudsætninger i arbejde, stiller det krav om menneskelig forståelse, empati og en grundlæggende tillid til andre mennesker - at alle gerne vil bidrage".

Partnersaftaler trækker unge til

E&P Service A/S har indgået partnerskabsaftale

ed Jobcentret. Det betyder bl.a. at unge får praktik- og lærlingepladser. Der er tilknyttet faste kontaktpersoner på Jobcentret, som gør det nemt og hurtigt for virksomheden og Jobcentret at få kontakt med hinanden.

Vil din virksomhed også have en partnerskabsaftale?

Med en partnerskabsaftale kan virksomheder, der sætter fokus på rummelighed og udviser socialt engagement, formalisere samarbejdet med Jobcentret. Aftalen giver en hurtig opfølgning og dynamisk dialog mellem den enkelte virksomhed og jobcentret.

Pris til medarbejderne

Sammen med prisen har E&P Service A/S modtaget 10.000 kr. fra Albertslund Kommune til initiativer for de ansatte.

Affaldskampagne 2015

- Optimal sortering af affald fra kantiner

Henover foråret har Albertslund Kommune hjulpet udvalgte kantiner i gang med at sortere deres affald, så mere kan genanvendes.

Af Anne Adamsen,
civilingeniør, ph.d.

Mange kantiner har gode ressourcer liggende gemt i deres affald. Ressourcer der kan gavne forretningen og miljøet, hvis de bliver genanvendt frem for at gå til spilde. En ny tilsynskampagne har hjulpet 15 kantiner i Albertslund i gang med at sortere deres affald bedre.

Affaldskampagne 2015

I uge 16-18, 2015 gennemførte Albertslund Kommune en tilsynskampagne sammen med Amager Ressourcecenter og en række kommuner i hovedstadsområdet. For at forstyrre mindst mulig i en travl hverdag, blev tilsynene aftalt på forhånd for at finde en tid, der passede kantinerne bedst.

Der kan være penge i affaldet

Genanvendelse er selvfølgelig en investering i miljøet, men samtidig er det en investering i forretningen på sigt. Der er nemlig ikke ressourcer nok til, at vi kan blive ved med at forbruge som nu. Dertil er afgifterne på dagrenovation høje, hvorimod de genanvendelige materialer har en potentiel salgsværdi. Der går altså både miljømæssige og økonomiske ressourcer til spilde, når man smider genanvendeligt affald i containeren til dagrenovation. Derudover skal man som virksomhed overholde affaldsbeholdningskræver, at alle virksomheder skal kildesortere alt genanvendeligt affald, der frembringes på virksomheden.

Hvorfor ikke bare brænde affaldet?

I Danmark har vi tradition for at brænde vores

Virksomhedens affald	Eksempler på genanvendelse
Tomme plastflasker og -dunke	Nye plastflasker, affaldsposer, møbler, soveposefyld, fleecetrøjer, Isolering, legetøj
Metal	Gryder, pander, dåser, knive, låg på syltetøjsglas, alufolie, cykler mv.
Glas	Nye glas og flasker, vinduer
Elektronik	Ny elektronik, elledninger, cykler, smykker
Papir og pap	Nye papir- og papprodukter
Madaffald	Biogas og gødning

Kilde: Miljøministeriet

affald, fordi det giver energi. Men ifølge Miljøministeriets ressourceplan for affaldshåndtering er CO₂ udledningen større, når vi brænder papir, pap, metal og i nogle tilfælde også plast og madaffald, sammenlignet med hvis vi genanvender det. Samtidig går der en lang række ressourcer til spilde, som producenterne er nødt til at udvinde fra naturen på ny.

I ressourceplanen bliver bl.a. kantiner fremhævet for deres udfordring med håndtering

af madaffald. I dag bliver størstedelen nemlig brændt på almindelige forbrændingsanlæg. Det betyder, at en række næringsstoffer, herunder fosfor og kalium, går tabt. Alternativt kan man udnytte madaffaldet til fremstilling af biogas på et biogasanlæg. Biogas kan nemlig lagres og bruges til blandt andet tung transport, som bl.a. i Sverige, hvor busserne kører på biogas. En anden fordel er, at det afgassede materiale kan bruges til at gøde landbrugsjorden, og dermed forbedre jordkvaliteten betydeligt.

FAKTA OM AFFALDSREGLER

- Alle virksomheder skal sortere det affald, der opstår hos dem, efter typen af materiale - fx pap, papir, glas, plast, metal og træ - og efter anvendelsesform, dvs. genanvendeligt-, forbrændings- eller deponeringsegnet.
- Virksomhederne skal selv håndtere det genanvendelige affald, mens det er kommunen, der beslutter, hvordan det forbrændings- eller deponeringsegnet affald skal håndteres.
- Læs mere om virksomhedens affaldshåndtering på www.mst.dk/kendtitaffald

Godt håndværk - få styr på affaldsreglerne

Miljøstyrelsen har i samarbejde med KL, Dansk Byggeri og Dansk Affaldsforeningen startet en kampagne rettet mod håndværkere og handymænd for at gøre opmærksom på, at det er en del af et godt håndværk at anmelde byggeaffaldet til kommunen. Kampagnen kørte indtil slutningen af august 2014.

Tilbage i 2013 kom der nye regler omkring bygge- og anlægsaffald, som betyder, at det er bygherren, der skal anmelde byggeaffaldet til kommunen to uger inden en bygningsrenovering eller -nedrivning går i gang. Hensigten er, at kommunerne skal have tid til at vejlede for at sikre, at byggeaffaldet behandles korrekt. Det har dog vist sig, at der stadig er mange, der ikke kender reglerne.

SÅDAN ANMELDER DU BYGGEAFFALD

- Du skal anmelde dit byggeaffald ved at udfylde et skema på kommunes hjemmeside og sende det til kommunen senest to uger, før du går i gang med dit byggeprojekt.
- Det største problem i byggeaffald er stoffet PCB, der findes i flere hundrede tusind danske bygninger. Stoffet kan bl.a. give hjerne- og leverskader og står på Stockholm Konventionens liste over de 12 farligste miljøgifte.

Læs mere på pcb-guiden.dk.

Kilde: www.mst.dk/nyheder/2014/august

ALBERTSLUND MILJØAVIS udgives af Albertslund Kommune, Miljø & Teknik.
www.albertslund.dk

Ansvarshavende redaktør: Anne Adamsen, civilingeniør, ph.d., anne.adamsen@albertslund.dk
Avisen tilrettelægges i samarbejde med Ballerup, Brøndby, Glostrup, Greve, Herlev, Hvidovre, Roskilde og Solrød Kommuner.

Oplag: 550 stk.

Design og grafisk produktion: Kailow Graphic A/S. Kailow er certificeret under følgende internationale standarder: ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, DS 49001 CSR-certificering (den danske udgave af ISO 26001 for social ansvarlighed) og OHSAS 18001 arbejdsmiljøcertificering. Kailow er tilsluttet Global Compact.

